

„Model normatywny podnoszenia kompetencji cyfrowych w szkołach wyższych”
finansowane w ramach dotacji celowej pochodzącej ze środków Ministerstwa Edukacji i
Nauki na podstawie Umowy Nr MEiN/2023/CTC/2625

Dokument według kodeksu cywilnego

Prof. Jacek Gołaczyński

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

UKSW

UNIwersytet Kardynała
Stefana Wyszyńskiego
w Warszawie

CLTC Centrum Liderów
Transformacji Cyfrowej

Pojęcie dokumenty i formy oświadczeń woli

- Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego od 2 kadencji pracowała nad projektem zmian kodeksu cywilnego w zakresie czynności prawnych. Ogłoszona Zielona Księga zawierała zapowiedź regulacji nowych form czynności prawnych, identyfikacyjnej oraz elektronicznej.
- Ogłoszono projekt księgi pierwszej nowego kodeksu cywilnego, który zawierał także przepisy o formie oświadczeń woli.
- W tym projekcie ujęto właśnie formę identyfikacyjną, oraz formę elektroniczną.

Projekt KKPC

- Komisja Kodyfikacyjna opowiedziała się za potrzebą wyodrębnienia tej formy od formy pisemnej, mimo że w doktrynie głosy zwolenników i przeciwników tej nowej formy były bardzo równoważone. Podkreślano, że już z art. 60 k.c. wynika, że oświadczenie woli może być złożone także w postaci elektronicznej. (zob. J. Gołaczyński, Dowód z dokumentu elektronicznego po nowelizacji kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego z 10.7.2015r., Rejent 2016, nr 11; Z. Radwański, Elektroniczna forma czynności prawnych, MoP 2001, nr 22, s. 1110-111).

Definicja dokumentu w art. 77 (3) k.c.

- Nowela Kodeksu cywilnego z 10 lipca 2015r. obejmuje swym zakresem także przepisy odnoszące się do formy czynności prawnych. Kluczowym dla tej noweli jest dodany nowy przepis art. 77(3) k.c., który zawiera definicję dokumentu.
- Według tego przepisu: „ **dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią**”. Definicja jest, jak widać” prosta i wymienia dwa elementy tego pojęcia, a mianowicie nośnik oraz informację.

Definicja dokumentu w k.c.

- Dokument jest zatem nośnikiem, ale jedynie wówczas nośnik staje się dokumentem, gdy utrwalona zostanie na nim (w nim) informacja.
- Dokumentem jest jedynie taki nośnik, który umożliwia zapoznanie się z jego treścią (treścią informacji zawartej na nośniku/w nośniku).
- Definicja ta jest zatem bardzo szeroka i obejmuje swoim zakresem wszystkie możliwe nośniki informacji, tak tradycyjne (papier), jak i nowoczesne, w tym elektroniczne, jak: twardy dysk komputera, serwer, poczta elektroniczna, płyty cd, dvd, dyski przenośne, pendriv'y itd.

Definicja dokumentu w k.c.

- Nośnik musi zawierać informację.
- Nośnik bez informacji nie jest dokumentem i dotyczy to np. dysku twardego, jak i czystej kartki papieru.
- Nie jest też istotne dla definicji dokumentu z art. 77 (3) k.c., czy informacja ma znaczenie prawne, a zatem wywołuje skutki prawne, czy jest oświadczeniem woli, czy oświadczeniem wiedzy.
- Informacja może być pod tym względem neutralna, ale powinna istnieć i być połączona trwale z nośnikiem.
- To połączenie może być różne. I tak, w przypadku dokumentu papierowego informacja winna zostać skreślona, naniesiona (pismo maszynowe, komputerowe (wydruk) na papierze jako nośniku

Nośniki

- W przypadku nowocześniejszych niż papier nośników np. dysk twardy komputera, serwer, system informatyczny, środowisko icloud, blockchain konieczne jest zapisanie w pamięci danego nośnika informacji, przy użyciu odpowiednich narzędzi informatycznych (oprogramowania)

Rodzaj informacji

- Dokumentem będzie zatem nośnik elektroniczny zawierający informację zapisaną:
 - w postaci tekstu,
 - W postaci dźwięku,
 - W postaci obrazu,
 - W postaci wideofonicznej.
- Dokumentem jest zatem każdy nośnik (papierowy, elektroniczny), o ile zawiera on informację (niezależnie od tego, w jaki sposób sporządzoną (pismem, nagraniem, obrazem, grafiką, rysunkiem, dźwiękiem), o ile można zapoznać się z jej treścią. Chodzi po prostu o możliwość jej odtworzenia. (por. D. Szostek, Nowe ujęcie dokumentu w prawie cywilnym, Warszawa 2013; B. Kaczmarek-Templin, Dowód z dokumentu elektronicznego w procesie cywilnym, Warszawa 2012, s. 52 i n.)

Uzasadnienie dla wprowadzenia definicji dokumentu w k.c.

- W uzasadnieniu projektu ustawy argumentowano, że konieczność zdefiniowania samego pojęcia dokumentu w prawie cywilnym wynika z tego, że obecnie istnieje w tym zakresie luka.
- Kodeks cywilny posługuje się bowiem pojęciem dokument w wielu przepisach, ale dotychczas nigdy tego pojęcia nie definiował.
- Jako przykład można podać w art. 102, w którym jest mowa o dokumencie pełnomocnictwa, art. 809 k.c., który posługuje się terminem - dokument ubezpieczenia, art. 517 k.c., który używa pojęcia dokument na okaziciela, art. 577 par 1 k.c. dokument zbywany przez indos, czy w końcu art. 546 par. 1 k.c., który posługuje się pojęciem - dokumenty dotyczące rzeczy sprzedanej (K. Górską, Zachowanie zwykłej formy pisemnej czynności prawnej, Warszawa 2007, s. 66.)

Krytyka doktryny argument przeciw

- W doktrynie pojawiły się także głosy krytyczne wobec potrzeby wprowadzenia definicji dokumentu w prawie cywilnym oraz głosy, że przedstawiona definicja jest **wadliwa**.
- dokument w rozumieniu art. 77(3) k.c. może być jedynie utożsamiany z nośnikiem, niezależnie od tego, czy zawiera informację bowiem z przepisu tego nie wynika, czy na nośniku musi być informacja, a jedynie tyle, że nośnik musi umożliwiać zapoznanie się z informacją. Może być to zatem nośnik „pusty” z techniczną możliwością zapoznanie się z treścią informacji.

Argument za

- Intencją ustawodawcy było przyznanie statutu dokumentu **jedynie takiemu nośnikowi, który 1) zawiera informację, 2) utrwaloną w ten sposób, aby można było zapoznać się z jej treścią**. Stąd też nie istnieje ryzyko, że pusty nośnik zostanie potraktowany jako dokument.

Krytyka doktryny argument przeciw

- Definicja dokumentu zawarta w art. 77³ k.c. nie odpowiada koncepcji zaproponowanej przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego w art. 105 projektu księgi pierwszej nowego kodeksu cywilnego, gdzie dość radykalnie przyjęto, że **dokument jest po prostu informacją**, o ile istnieje możliwość jej utrwalenia i odtworzenia.
- Podobnie dokument definiuje rozporządzenie eIDAS w art. 3 pkt 35 „dokument elektroniczny” oznacza każdą **treść** przechowywaną w postaci elektronicznej, w szczególności tekst lub nagranie dźwiękowe, wizualne lub audiowizualne;

Argument za

- art. 77³ k.c. nawiązuje do ujęcia dokumentu, jako przekazu woli ludzkiej, co bazuje na etymologii słowa *documentum*, stanowiącego połączenie łacińskich *dare* – dawać, przekazywać i *mens, mentis* – oznaczający wolę.
- Konstytutywną cechą dokumentu w świetle art. 77(3) k.c. jest jego intelektualna zawartość – treść obejmująca różnego rodzaju oświadczenia, w tym oświadczenia woli.
- Pod względem sposobu sporządzenia dokumentu, zaproponowana definicja jest technologicznie neutralna. Treść dokumentu może zostać dowolnie ujawniona (znaki graficzne, dźwięk, obraz), a także utrwalona na dowolnym nośniku (papier, urządzenie informatyczne) i przy pomocy dowolnych środków (pióro, komputer, telefon komórkowy).

Krytyka doktryny argument przeciw

W doktrynie wyrażany jest także pogląd, że pod pojęciem „dokumentu” według kodeksu cywilnego mogą być ukryte wszelkie byty, które są w stanie przechować informacje, czyli ostatecznie także człowiek, np. jego mózg. (D. Szostek, Nowe ujęcie dokumentu, s. 45).

Argument za

- Nie jest wykluczone, z uwagi na rozwój nowych technologii, powstanie rozwiązań bazujących na wprowadzaniu do organizmu ludzkiego różnych elementów, zwykle mających na celu poprawę zdrowia lub monitorowanie stanu zdrowia człowieka.
- Jest możliwe wprowadzanie do organizmu procesorów stymulujących np. pracę serca czy innych organów, a one mogą mieć zapisane informacje.
- Do tej pory pojęcie dokumentu kojarzono jedynie z papierem, na którym utrwalono myśl, informacje, wolę podmiotu, wyraz jego wiedzy, uczyć, ale obecnie nie ma wątpliwości, że dokumentem może być potencjalnie każdy nośnik takiej informacji, czyli papier, nośnik informatyczny, biologiczny itd. Nie ma zatem wadliwości w tej definicji, co przekłada się na przepisy kodeksu postępowania cywilnego o dowodzie z dokumentu.

Krytyka doktryny argument przeciw

W doktrynie powielany jest pogląd, że skoro definicja dokumentu nie zawiera wyraźnego wskazania, że informacja winna być trwale utrwalona na nośniku, to nie realizuje on podstawowej cechy dokumentu (trwałości).

Argument za

- Z art. 77(3) k.c. wynika, że dokumentem jest nośnik **informacji umożliwiający jej odtworzenie**. W tym krótkim zdaniu zawarte są wszystkie te cechy, których przeciwnicy definicji dokumentu oczekują, czyli: **1) nośnik** (jakikolwiek), **2) informacja** utrwalona na tym nośniku, oraz **3) możliwość jej odtworzenia, zapoznania się z jej treścią**. (J. Grykiel, Kilka uwag o nowej definicji dokumentu i formie dokumentowej, Monitor Prawniczy 2016, nr 5, s. 237)

Argument za

- Nie spełnia tych wymogów nośnik „nietrwały”, jak fale radiowe, sygnał dymny itd., a jedynie takie utrwalenie informacji, które zapewnia możliwość zapoznania się z jej treścią.
- Możliwość zapoznania się treścią informacji wymaga trwałości nośnika.
- Oczywiście, w ostatnim projekcie pierwszej księgi Nowego Kodeksu Cywilnego formułując definicję formy podstawowej, czyli w istocie definicję dokumentu, zaakcentowano trwałość i możliwość odtworzenia, ale już i obecna definicja spełnia te wymagania. To, że przepis art. 577(2) k.c. posługuje się trwałym nośnikiem nie przesądza tego, że art. 77(3) k.c. nie posługuje się tym samym pojęciem, ale poprzez dodanie, że nośnik winien umożliwiać zapoznanie się z informacją zawartą na nośniku.

Forma dokumentowa art. 77(2) k.c.

- Przepis art. 77(2) k.c. stanowi, że: „do zachowania dokumentowej formy czynności prawnej wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci dokumentu w sposób umożliwiający ustalenie osoby składającej oświadczenie woli”.
- Rozwiązanie to było wzorowane na par. 126 do 129 BGB w wersji ustalonej, po implementacji dyrektywy 2011/83/UE z 25 10 2011 w sprawie praw konsumentów.
- Aktualnie dla jej zachowania wystarczy złożenie czytelnego oświadczenia woli, w sposób umożliwiający identyfikację osoby je składającej, na trwałym nośniku, którym może być każde medium, umożliwiające odbiór zachowania oświadczenia poprzez zapis lub poprzez dostęp do niego w rozsądnym czasie lub wynikającym z celu złożenia oświadczenia i jest możliwe do odtworzenia w sposób niezmienny. Chodzi tu przepis par. 126b BGB gdzie prawodawca niemiecki zrezygnował z postaci tekstu jako jedyne sposobu wypełnienia wymogów formy tekstowej. (D.Szostek, w: Informatyzacja postępowania cywilnego, Warszawa 2016, (red. J. Gołaczyński, D.Szostek), s. 64 i n.)

Forma dokumentowa

- Nie można się zgodzić z tezą, prezentowaną w doktrynie, że w toku prac nad Nowym Kodeksem Cywilnym, a następnie w ustawie nowelizującej kc i kpc z 10 lipca 2015r. pominięto możliwość składania oświadczeń woli za pomocą profilu zaufanego na ePUAP, który znalazł zastosowanie w przepisach k.s.h. dla rejestracji między innymi spółki s-24. Przepisy bowiem dotyczące składania oświadczeń woli zostały uregulowane w kodeksie cywilnym, w którym wprowadzono formę dokumentową oraz elektroniczną czynności prawnych obok istniejącej dotychczas formy pisemnej, natomiast podpis elektroniczny potwierdzany profilem zaufanym na ePUAPie miał służyć jedynie do podpisywania pism procesowych w postępowaniu administracyjnym, sądowno-administracyjnym i cywilnym, a nie oświadczeń woli.

Forma dokumentowa

- nie jest elementem konstytutywnym oświadczenia woli utrwalonego w postaci dokumentu podpis własnoręczny, czy elektroniczny w rozumieniu art. 78 (1) k.c.
- Wystarczy, aby można było zidentyfikować autora oświadczenia woli.
- Jeżeli oświadczenie woli zostanie utrwalone w wiadomości wysłanej pocztą elektroniczną, wówczas mamy do czynienia z utrwaleniem oświadczenia na nośniku elektronicznym, ale brak jest podpisu własnoręcznego, zwykłego także elektronicznego równoważnego formie pisemnej czynności prawnej, czyli podpisu kwalifikowanego zgodnie z art. 24 ust. 2 rozporządzenia eIDAS.

Forma dokumentowa

- Formę dokumentową będzie miał także dokument elektroniczny zawierający oświadczenie woli utrwalone fonicznie, czy wideofonicznie. Ustawodawca także wskazał niejako przykładowo, że umowa pożyczki, której wartość przekracza tysiąc złotych, wymaga zachowania formy dokumentowej (art. 720 par. 2 k.c.).
- Forma dokumentowa jest formą dla celów dowodowych, podobnie jak forma pisemna, czy elektroniczna, o ile strony nie zastrzegą dla braku spełnienia tych wymogów formalnych innych skutków prawnych (art. 76 k.c.).
- Czynności prawne następcze mogą być dokonane w formie dokumentowej. Jeżeli umowa została zawarta w formie pisemnej, dokumentowej albo elektronicznej, jej rozwiązania za zgodą obu stron, jak również odstąpienie od niej lub jej wypowiedzenie wymaga zachowania formy dokumentowej, chyba że ustawa lub umowa zastrzega inaczej (art. 77 par. 2 k.c.). D. Szostek, *op. cit.*, s. 66).

Skutki prawne dokumentów elektronicznych

- art. 46 rozporządzenia eIDAS stanowi, że: „nie jest kwestionowany skutek prawny dokumentu elektronicznego ani jego dopuszczalność jako dowodu w postępowaniu sądowym wyłącznie z tego powodu, że dokument ten ma postać elektroniczną”.

wnioski

- Dokumentem jest nośnik (także elektroniczny) umożliwiający zapoznanie się z informacją
- Dokumentem elektronicznym jest nośnik elektroniczny (każdy sposób technicznego utrwalenia informacji (danych istniejących w postaci elektronicznej)
- Nie można odmówić mocy dowodowej dokumentu elektronicznego jedynie z powodu jego elektronicznej postaci
- Forma dokumentowa czynności prawnej, najczęściej ma postać elektroniczną jako oświadczenie woli zawarte w wiadomości przesłanej pocztą elektroniczną, za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, za pomocą komunikatora internetowego, intranetowego itd.

wnioski

- Powstaje pytanie, czy w przyszłości dokumentem nie należy określić „informacji” zawartej na /w nośniku?
- Czy przedmiotem dowodu w k.p.c. będzie dokument zawierający informację, czy może sama informacja?
- Jaki ma status prawny wydruk dokumentu oryginalnie elektronicznego?

- art. 243¹ kpc, stanowi, że przepisy niniejszego oddziału stosuje się do dokumentów zawierających tekst, umożliwiając ustalenie ich wystawców
- Pojęcie dokumentu obecnie nie może być zawężone jedynie do tych dokumentów, które zostały sporządzone w tradycyjnej formie pisemnej z podpisem wystawcy
- Obecne przepisy o formie dokumentowej nie ustanawiają dla tej grupy dokumentów żadnych wymagań formalnych z wyjątkiem wymogu, aby istniała możliwość ustalenia osoby składającej zawarte w dokumencie oświadczenie woli lub wiedzy

- **Art. 244 [Urzędowe]**

- § 1. Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone.
- § 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do dokumentów urzędowych sporządzonych przez podmioty, inne niż wymienione w § 1, w zakresie zleconych im przez ustawę zadań z dziedziny administracji publicznej.
- **Art. 245 [Prywatne]** Dokument prywatny sporządzony w formie pisemnej albo elektronicznej stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie.

- **Art. 248 [Przedstawienie dokumentu]**

- § 1. Każdy obowiązany jest przedstawić na zarządzenie sądu w oznaczonym terminie i miejscu dokument znajdujący się w jego posiadaniu i stanowiący dowód faktu istotnego dla rozstrzygnięcia sprawy, chyba że dokument zawiera informacje niejawne.
- § 2. Od powyższego obowiązku może uchylić się ten, kto co do okoliczności objętych treścią dokumentu mógłby jako świadek odmówić zeznania albo kto posiada dokument w imieniu osoby trzeciej, która mogłaby z takich samych przyczyn sprzeciwić się przedstawieniu dokumentu. Jednakże i wówczas nie można odmówić przedstawienia dokumentu, gdy jego posiadacz lub osoba trzecia obowiązani są do tego względem chociażby jednej ze stron albo gdy dokument wystawiony jest w interesie strony, która żąda przeprowadzenia dowodu. Strona nie może ponadto odmówić przedstawienia dokumentu, jeżeli szkoda, na którą byłaby przez to narażona, polega na przegraniu procesu.

- **Art. 249 [Sposób przeprowadzenia dowodu z ksiąg i dokumentów]**
- § 1. W sprawach dotyczących przedsiębiorstwa handlowego lub przemysłowego, w razie powołania się jednej ze stron na księgi i dokumenty przedsiębiorstwa, należy je przedstawić sądowi, jeżeli sąd uzna wyciąg za niewystarczający.
- § 2. Gdy zachodzi istotna trudność w dostarczeniu ksiąg do sądu, sąd może przejrzeć je na miejscu lub zlecić sędziemu wyznaczonemu ich przejrzanie i sporządzenie niezbędnych wyciągów.

- **Art. 250 [Odpis; wyciąg]**

- § 1. Jeżeli dokument znajduje się w aktach organów lub podmiotów, o których mowa w [art. 244 § 1 i 2](#), wystarczy przedstawić urzędowo poświadczony przez ten organ lub podmiot odpis lub wyciąg z dokumentu. Sąd zażąda wydania odpisu lub wyciągu, jeżeli strona sama nie może go uzyskać.
- § 2. Gdy sąd uzna za konieczne przejrzanie oryginału dokumentu, może zarządzić, by go dostarczono na rozprawę, albo przejrzeć go na miejscu przez sędziego wyznaczonego lub przez cały skład sądu.
- **Art. 251 [Odmowa przedstawienia]** Za nieuzasadnioną odmowę przedstawienia dokumentu przez osobę trzecią sąd, po wysłuchaniu jej oraz stron co do zasadności odmowy, skáže osobę trzecią na grzywnę. Osoba trzecia ma prawo żądać zwrotu wydatków połączonych z przedstawieniem dokumentu.

- **Art. 252 [Zaprzeczenie prawdziwości]** Strona, która zaprzecza prawdziwości dokumentu urzędowego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenia organu, od którego dokument ten pochodzi, są niezgodne z prawdą, powinna okoliczności te udowodnić.
- **Art. 253 [Ciężar dowodzenia nieprawdziwości dokumentu prywatnego]** Jeżeli strona zaprzecza prawdziwości dokumentu prywatnego albo twierdzi, że zawarte w nim oświadczenie osoby, która je podpisała, od niej nie pochodzi, obowiązana jest okoliczności te udowodnić. Jeżeli jednak spór dotyczy dokumentu prywatnego pochodzącego od innej osoby niż strona zaprzeczająca, prawdziwość dokumentu powinna udowodnić strona, która chce z niego skorzystać.

- **Art. 254 [Badanie prawdziwości]**

- § 1. Badania prawdziwości dokumentu można dokonać z udziałem biegłego.
- § 1¹. Badanie prawdziwości pisma może nastąpić przez porównanie pisma na zakwestionowanym dokumencie z pismem tej samej osoby na innych dokumentach niewątpliwie prawdziwych. Sąd w razie potrzeby może wezwać osobę, od której pismo pochodzi, w celu napisania podyktowanych jej wyrazów.
- § 2. Od obowiązku złożenia próby pisma zwolniony jest ten, kto na zapytanie, czy pismo na dokumencie jest prawdziwe, mógłby jako świadek odmówić zeznania.
- § 2¹. Sąd w razie potrzeby może wezwać wystawcę dokumentu sporządzonego w postaci elektronicznej do udostępnienia informatycznego nośnika danych, na którym ten dokument został zapisany.
- § 2². Od obowiązku udostępnienia informatycznego nośnika danych zwolniony jest ten, kto na pytanie, czy dokument sporządzono na tym informatycznym nośniku danych lub czy pochodzi on od niego, mógłby jako świadek odmówić zeznań.
- § 3. Sąd może zastosować do osoby trzeciej, która nie wykonała zarządzeń sądu wydanych w myśl paragrafów poprzedzających, takie same środki przymusowe, jak wobec świadków.
- § 4. Osoba trzecia może na równi ze świadkiem żądać zwrotu wydatków koniecznych związanych ze stawiennictwem do sądu lub udostępnieniem informatycznego nośnika danych, a ponadto wynagrodzenia za utratę zarobku.

- **Art. 308 [Urządzenia utrwalające]** Dowody z innych dokumentów niż wymienione w [art. 243¹](#), w szczególności zawierających zapis obrazu, dźwięku albo obrazu i dźwięku, sąd przeprowadza, stosując odpowiednio przepisy o dowodzie z oględzin oraz o dowodzie z dokumentów.
- **Art. 309 [Inne środki]** Sposób przeprowadzenia dowodu innymi środkami dowodowymi niż wymienione w artykułach poprzedzających określi sąd zgodnie z ich charakterem, stosując odpowiednio przepisy o dowodach.

-

Dokument bez podpisu

- dokumenty bez podpisu własnoręcznego lub elektronicznego, nie korzystają z domniemań dla dokumentu prywatnego w postaci domniemania autentyczności oraz domniemania, że osoba która się pod dokumentem podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 i 253 kpc)
- Obecnie nie jest aktualne stanowisko odmawiające uznania wydruku komputerowego (także kserokopii) za dokument, mogący stanowić źródło dowodowe – jednak nadal pojawia się w orzecznictwie sądów powszechnych

Różne postaci dokumentów elektronicznych

- mogą być one przedstawione w różnych postaciach:
 - - jako dane zapisane na elektronicznych nośnikach informacji
 - - jako wizualizacja na monitorze komputera
 - - jako wydruk komputerowy
- dokumentem elektronicznym są tylko dane utrwalone elektronicznie

Oryginał dokumentu elektronicznego?

- Dokument elektroniczny jest autentyczny nie oryginalny
- Wydruki komputerowe stanowią odzwierciedlenie oświadczeń składanych w postaci elektronicznej czy też treść wyświetlanych na urządzeniu użytkownika Internetu stron internetowych tworzonych przez zapis cyfrowy (tak np. wyrok SA w Katowicach z 8.02.2019r. I ACa 767/18)
- Można zaliczyć taki środek dowodowy jako obraz dokumentu (sporządzonego w formie elektronicznej czy dokumentowej) w rozumieniu art. 309 kpc,
- wydruki utrwalające (na papierze) odtworzoną w danym momencie treść zapisaną cyfrowo zawierają informację w rozumieniu art. 77³ kc kc, sporządzony jest przez osobę, która dokonuje selekcji tej informacji

Kserokopie dokumentów

- Kserokopie dokumentów nie są dokumentami w rozumieniu art. 245 k.p.c. lub choćby odpisami takich dokumentów, ponieważ w ujęciu prawnym taki charakter niewątpliwie mogą mieć tylko oryginały dokumentów lub ich uwierzytelnione kopie (odpisy), które zostały należycie potwierdzone za zgodność z oryginałem
- wprost innym środkiem dowodowym z art. 308 k.p.c., będącym dowodem pośrednim co do istnienia dokumentu o określonej treści (podobnie, jak np. fotografia dokumentu),
- niepoświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia dokumentu jest w pełni dopuszczalnym dowodem dla czynienia ustaleń, co do istnienia i treści samego dokumentu w sytuacjach, gdy z obiektywnych przyczyn faktycznych lub prawnych strona posługująca się tym środkiem dowodowym nie może definitywnie przedstawić czy to samego oryginału dokumentu, czy jego wiarygodnego odpisu (wyrok SA w Lublinie LEX nr 3101585 - wyrok z dnia 4 listopada 2020 r wyrok SA w Poznaniu z 4.07.2018r. I ACa 1276/17, lex).).

Ustalenie autora oświadczenia woli

- ustalenie osoby składającej oświadczenie woli na podstawie podpisu e-mailowego, który stanowi adres poczty elektronicznej, ujawniający dane nadawcy przez dołączenie go do przesyłanej wiadomości elektronicznej
- podpis elektroniczny, złożony pod oświadczeniem składający się z imienia i nazwiska, niebędący elektronicznym, bezpiecznym podpisem weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu (tzw. podpis klawiaturowy, powstający przez wpisanie imienia i nazwiska przy użyciu klawiatury komputerowej).
- Wymóg ten spełnia także podpis PIN-owy, polegający na wykorzystaniu z osobistego numeru identyfikacyjnego
- podpis hasłowy, który wykorzystuje jednorazowe hasła pochodzące z tzw. tokena lub zdrapki i wymaga użycia identyfikatora do logowania w systemie informatycznym

- Dziękuję za uwagę
- jacek.golaczynski@uwr.edu.pl